

ความคาดหวัง และความพึงพอใจของเยาวชน
ที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนในพิพิธภัณฑ์วิทยาศาสตร์

นาง ชนิกา พลศรี

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาค้นคว้าตามหลักสูตรปริญญาโท สาขาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา
ภาควิชาการประชาสัมพันธ์
บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
พ.ศ. 2530

ISBN 774-567-831-7

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

012611

I10299695

THAI ADOLESCENTS' EXPECTATIONS AND GRATIFICATIONS
FROM THE EXHIBITION PROGRAM AT THE SCIENCE MUSEUM

Mrs.Chanida Ponsri

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Arts
Department of Public Relations
Graduate School
Chulalongkorn University

1987

ISBN 774-567-831-7

หัวข้อวิทยานิพนธ์

ความคาดหวังและความพึงพอใจของ เยาวชนที่มีต่อการจัด
นิทรรศการในพิพิธภัณฑ์วิทยาศาสตร์

โดย

นาง ชนิกา พลศรี

ภาควิชา

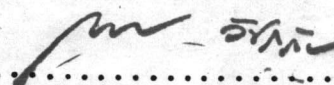
การประชาสัมพันธ์

อาจารย์ที่ปรึกษา

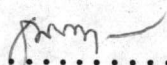
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ยุกต เบ็ญจรงค์กิจ

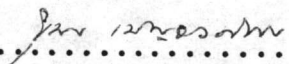

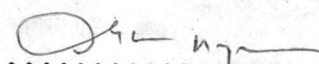
บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้บัณฑิตวิทยาลัยนี้เป็น
ส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโทบัณฑิต

..... คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(ศาสตราจารย์ ดร.ถาวร วิชรภักดิ์)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

..... ประธานกรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร.ชนวดี บุญสีอ)

..... อาจารย์ที่ปรึกษา
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ยุกต เบ็ญจรงค์กิจ)

..... กรรมการ
(ดร.วิเชียร เกตุสิงห์)

..... กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พนา ทองมีอาคม)

หัวข้อวิทยานิพนธ์	ความคาดหวังและความพึงพอใจของเยาวชนที่มีต่อการจัด นิทรรศการ ในพิพิธภัณฑ์วิทยาศาสตร์
ชื่อนิสิต	นาง ธนิกา พลศรี
อาจารย์ที่ปรึกษา	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ยุบล เบญจรงค์กิจ
ภาควิชา	การประชาสัมพันธ์
ปีการศึกษา	2529

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาระดับความคาดหวังและความพึงพอใจของ
เยาวชนที่ได้รับจากการชมนิทรรศการในพิพิธภัณฑ์วิทยาศาสตร์ ความสัมพันธ์ของความ
คาดหวัง และความพึงพอใจที่ได้รับกับพฤติกรรมกรรมการชมนิทรรศการในพิพิธภัณฑ์วิทยาศาสตร์
กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยคือเยาวชนที่เข้าชมพิพิธภัณฑ์วิทยาศาสตร์
ในระหว่างเดือนตุลาคม - พฤศจิกายน 2530 จำนวน 440 คน เครื่องมือที่ใช้ในการ
วิจัยคือแบบสอบถาม

ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัยคือ 1) ความคาดหวังของเยาวชนที่จะได้รับจาก
พิพิธภัณฑ์วิทยาศาสตร์ 2) พฤติกรรมการชมนิทรรศการ 3) ความพึงพอใจที่ได้รับ
สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลคือ 1) การหาการร้อยละ (Percentage) 2) การ
วิเคราะห์ปัจจัย (Factor Analysis) 3) การวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ (Multiple
Regression and Multivariate Regression Analysis) และ 4) การวิเคราะห์
เส้นทาง (Path Analysis)

ผลการวิจัยพบว่า

1. ทางด้านความคาดหวังเกี่ยวกับพิพิธภัณฑ์วิทยาศาสตร์นั้น เยาวชนส่วนมาก
คาดหวังที่จะได้รับความสำคัญคือ ต้องการมีความรู้รอบตัวกว้างขวางขึ้น ต้องการ
เข้าใจวิชาที่เรียนในห้องเรียนให้ดีขึ้น ต้องการเป็นคนรู้จักใช้ความคิดอย่างมีเหตุผล

ต้องการความแปลกใหม่และสิ่งที่น่าสนใจ และ ต้องการได้รับความรู้ทางคานวิทยาศาสตร์
ซึ่งอาจจะนำไปประยุกต์ใช้กับชีวิตประจำวันได้

2. ในคานพฤติกรรมกรรมการชมนิทรรศการ ปรากฏว่า เยาวชนส่วนใหญ่ใช้เวลา
ชมนิทรรศการในแต่ละชั้นนอย เลือกชมและตั้งใจชมเฉพาะเรื่องที่สนใจเท่านั้น เนื่องจาก
มีเวลาจำกัด

3. ทางคานความพึงพอใจที่ได้รับนั้น เยาวชนส่วนมากได้รับความพึงพอใจ
ตามลำดับความสำคัญคือ มีความรู้รอบตัวกว้างขวางขึ้น ใค้ความแปลกใหม่และสิ่งที่น่าสนใจ
เห็น เขาใจวิชาที่เรียนในห้องเรียนใค้ดีขึ้น เป็นคนรู้จักใค้ความคิออย่างมีเหตุผล และ
ใค้ได้รับความรู้ทางคานวิทยาศาสตร์ซึ่งอาจจะนำไปประยุกต์ใช้กับชีวิตประจำวันใค้

4. การทดสอบสมมติฐาน จากสมมติฐานที่ 1 ความคาดหวังของเยาวชน
เกี่ยวกับพิพิธภัณฑทวิทยาศาสตรมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมกรรมการชมนิทรรศการใน
พิพิธภัณฑทวิทยาศาสตร ปรากฏว่า สมมติฐานซอนใค้รับการยืนยันนอย่างมีนัยสำคัญที่ .05
แต่ความคาดหวังสามารถอธิบายพฤติกรรมกรรมการชมนิทรรศการใค้เพียงประมาณร้อยละ 5.9
เท่านั้น สำหรับสมมติฐานที่ 2 ที่บอกว่า พฤติกรรมกรรมการชมนิทรรศการของเยาวชนใน
พิพิธภัณฑทวิทยาศาสตรมีความสัมพันธ์กับความพึงพอใจใค้ได้รับ ปรากฏว่า สมมติฐานซอนใค้
รับการยืนยันเช่นใค้เดียวกัน อย่างมีนัยสำคัญที่ .01 แต่พฤติกรรมกรรมการชมนิทรรศการสามารถ
อธิบายความพึงพอใจใค้ใค้รับใค้เพียงประมาณร้อยละ 4.2 และสมมติฐานที่ 3 ความ
คาดหวังของเยาวชนเกี่ยวกับพิพิธภัณฑทวิทยาศาสตรมีความสัมพันธ์กับความพึงพอใจใค้ใค้รับ
ใค้โดยผ่านพฤติกรรมกรรมการชมนิทรรศการในพิพิธภัณฑทวิทยาศาสตร ปรากฏว่า สมมติฐานซอน
ใค้ใค้รับการยืนยัน ความคาดหวังจะมีความสัมพันธ์กันใค้โดยตรงกับความพึงพอใจใค้ใค้รับใค้โดย
ใค้ใค้โดยผ่านพฤติกรรมกรรมการชมนิทรรศการ

Thesis Title Thai Adolescents' expectations and gratifications from the exhibition program at the Science Museum.

Name Mrs.Chanida Ponsri

Thesis Advisor Assistant Professor Yubol Benjarongkij Ph.D.

Department Public Relations

Academic Year 1986

ABSTRACT

The present study was designed to investigate the level of expectation and gratification that Thai adolescents obtained from the Science Museum. The relationships between expectation, gratification obtained and the exhibition exposure at the Science Museum are also measured.

The study used data collected by accidental sampling of 440 Thai adolescents who attended the Science Museum during October - November 1986. The researcher constructed the questionnaires adapted from Palmgreen, Rayburn and Wenner for data collecting

The variables measured in this study were 1) the expectation of the Thai adolescents from the Science Museum; 2) their exhibition exposure and 3) their gratification obtained.

The data were then analyzed by means of 1) Percentage 2) Factor Analysis 3) Multiple and Multivariate Regression Analysis 4) Path Analysis.

The main findings are as follows:

1) Most respondents show expectations in knowing more about things around them, in getting better in understanding in all classroom subjects, in being a person who could think reasonably, in finding out something new and exciting and in gaining knowledge about science applicable for their daily life.

2) Most respondents show gratifications corresponding to the expectation items previously mentioned.

3) Factor Analysis was performed to classify the Science Museum expectation items. As a result, three expectation factor--- knowledge expectation, entertainment expectation and social expectation -- were reconstructed. The same procedure was conducted to the gratification items. The results were the same as the expectation items -- knowledge gratification, entertainment gratification and social gratification were obtained.

4) The first hypothesis which stated that Thai adolescents' expectations from the Science Museum are related to their exhibition exposure was confirmed at the .05 level. The three factors jointly explain the exhibition exposure approximately 5.9 percent.

5) The second hypothesis which stated that the exhibition exposure of Thai adolescents is related to their gratifications obtained from viewing the exhibition was also confirmed at the .01 level.

6) The thrid hypothesis stated that the adolescents' expectations from the Science Museum affect their exhibition exposure which in turn affects their gratifications obtained from viewing the exhibition was not confirmed. Through path analysis it appears that the expectations from the Science Museum directty affect the gratifications obtained from the Science Museum with no indirectly effect through the exhibition exposure in all three areas of expectation and gratification.

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์เล่มนี้สำเร็จลงได้โดยดี เพราะได้รับความร่วมมือ และความช่วยเหลือจากบุคคลหลายฝ่ายดังนี้

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ยุบล เบ็ญจรงค์กิจ ซึ่งได้กรุณาเป็นอาจารย์ที่ปรึกษา และไต่สละเวลาอันมีค่าให้คำแนะนำขอคิดเห็น ตลอดจนช่วยตรวจแก้ไขการเรียบเรียงวิทยานิพนธ์

รองศาสตราจารย์ ดร.ชนวนิ มุญลี ซึ่งเป็นประธานการสอบวิทยานิพนธ์

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พนา ทองมีอาคม และ ดร.วิเชียร เกตุสิงห์ เป็นกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ และให้คำแนะนำ แนวคิดขณะทำการแก้ไขเรียบเรียงวิทยานิพนธ์ และ อาจารย์สงคราม สุคนทรพิทย ที่ได้ช่วยเหลือในการเขียนโปรแกรมวิเคราะห์ข้อมูลด้วยคอมพิวเตอร์ ผู้วิจัยรู้สึกเป็นพระคุณเป็นอย่างยิ่ง และขอขอบพระคุณมา ณ โอกาสนี้ด้วย

ถ้ามีสิ่งใดที่เป็นประโยชน์จากวิทยานิพนธ์เล่มนี้ ผู้วิจัยขอมอบความดีทั้งหลายให้ผู้มีพระคุณทุกท่าน รวมทั้งท่านที่ไม่ได้ออกนามด้วย

ชนิกา พลศรี

สารบัญ

หน้า

บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	ฉ
ถึคคักรรรมประกาศ.....	ณ
สารบัญ.....	ญ
สารบัญตาราง.....	ฎ
สารบัญแผนภาพ.....	ฏ
บท	
1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	3
นิยามศัพท์.....	3
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัย.....	5
2 ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	6
สมมติฐานในการวิจัย.....	13
3 ระเบียบวิธีวิจัย.....	14
กลุ่มประชากร.....	14
กลุ่มตัวอย่าง.....	15
คั้จแปรที่ใช้ในการวิจัย.....	15
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	16
การทดสอบเครื่องมือ.....	19
การวิเคราะห์ความเชื่อมั่นของเครื่องมือ.....	19
การรวบรวมข้อมูล.....	20

บทที่

	การวิเคราะห์ข้อมูล.....	20
4	ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	22
5	สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	59
	บรรณานุกรม.....	64
	ภาคผนวก	
	ประวัติการวิเคราะห์เส้นทาง.....	68
	แบบสอบถาม.....	69
	ประวัติผู้เขียน.....	85

สารบัญตาราง

หน้า

ตารางที่ 1	ความถี่และร้อยละของข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพทั่วไปของ เยาวชน.....	24
2	ความถี่และร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของ ความคาดหวังของเยาวชนที่จะได้รับจากพิพิธภัณฑ์วิทยาศาสตร์...	27
3	ความถี่และร้อยละ เกี่ยวกับการเคยมาชมนิทรรศการใน พิพิธภัณฑ์วิทยาศาสตร์.....	28
4	ความถี่และร้อยละของครั้งที่เข้าชม.....	29
5	ความถี่และร้อยละของจำนวน เวลาที่ใช้ในการชมนิทรรศการ...	29
6	ความถี่และร้อยละของความคิดเห็นต่อการจัดนิทรรศการ ของพิพิธภัณฑ์วิทยาศาสตร์.....	31
7	ความถี่และร้อยละของความคิดเห็นต่อการจัดนิทรรศการ ของพิพิธภัณฑ์วิทยาศาสตร์จำแนกตามความน่าสนใจของการจัด นิทรรศการ.....	33
8	ความถี่และร้อยละของความคิดเห็นของเยาวชนที่มีต่อ พิพิธภัณฑ์วิทยาศาสตร์จำแนกตามระดับความชอบ.....	34
9	ความถี่และร้อยละของความคิดเห็นของเยาวชนที่มีต่อการจัด นิทรรศการ ในพิพิธภัณฑ์วิทยาศาสตร์ เกี่ยวกับลักษณะการจัด นิทรรศการ.....	36
10	ความถี่และร้อยละของความคิดเห็นต่อการจัดนิทรรศการใน พิพิธภัณฑ์วิทยาศาสตร์จำแนกตามระดับความเข้าใจ.....	37
11	ความถี่และร้อยละของความคิดเห็นต่อการจัดนิทรรศการใน พิพิธภัณฑ์วิทยาศาสตร์จำแนกตามประเภทของเรื่องที่จัด.....	39

การร่าง

12	ความดีและรอยละของระกับความตั้งใจของเยาวชนขณะ นิทรรศการในพิพิธภัณฑ์วิทยาศาสตร์.....	41
13	ความดีและรอยละของปริมาณการชมนิทรรศการของเยาวชนใน พิพิธภัณฑ์วิทยาศาสตร์.....	41
14	ความดีและรอยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของ ความพึงพอใจที่ไ้รับของเยาวชนจากการชมนิทรรศการใน พิพิธภัณฑ์วิทยาศาสตร์.....	43
15	ผลของการวิเคราะห์ห้ปัจจัยของข้อมูลเกี่ยวกับความคาดหวังของ เยาวชนเกี่ยวกับพิพิธภัณฑ์วิทยาศาสตร์.....	44
16	ผลของการวิเคราะห์ห้ปัจจัยของข้อมูลเกี่ยวกับความพึงพอใจที่ไ้ รับของเยาวชน.....	47
17	ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของความคาดหวังของเยาวชนที่จะไ้ รับความรู้ ความบันเทิง และเกี่ยวกับสังคม พฤติกรรมการชม นิทรรศการ และความพึงพอใจที่ไ้รับในค่านความรู้ ความ บันเทิง และเพื่อสังคม.....	49
18	ผลการวิเคราะห์ห้ถดถอยพหุคูณ.....	51
19	ผลการวิเคราะห์ห้ถดถอยพหุคูณ.....	52
20	ผลการวิเคราะห์ห้ถดถอยพหุคูณ.....	53
21	ผลการวิเคราะห์ห้ถดถอยพหุคูณ.....	53

สารบัญภาพ

		หน้า
แผนภาพที่	1	แบบจำลองการใช้สื่อเพื่อสนองความพอใจ..... 9
	2	แบบจำลองทฤษฎีความคาดหวัง..... 12
	3	แบบจำลองการวิเคราะห์ความคาดหวังและความพึงพอใจ ของเยาวชนที่สมัครเข้าศึกษาต่อ..... 12
	4	แบบจำลองความสัมพันธ์ระหว่างความคาดหวังพฤติกรรม การสมัครเรียน และความพึงพอใจที่ได้รับของสมมติฐานที่ 3.. 54
	5	ผลการวิเคราะห์เส้นทาง..... 55